

The background of the slide is a photograph of a long, straight road in a dry, arid landscape, likely in Australia. On the left side of the road, there is a yellow diamond-shaped warning sign with a black silhouette of a kangaroo. The sky is clear and blue. In the upper right, there is a large, light blue cloud-like shape containing the title. Below the cloud, there is a yellow rectangular box with a dashed orange border containing the subtitle. At the bottom left, there is a semi-transparent blue box containing the authors' names, the academic year, and the supervisor's name.

AVSTRALIJA

Seminarski projekt pri predmetu
Nadarjenost v učnem kontekstu

Avtorice: Kaja Katarina Hršak, Janja Jurečič, Dolores Küplen, Tjaša Strniša

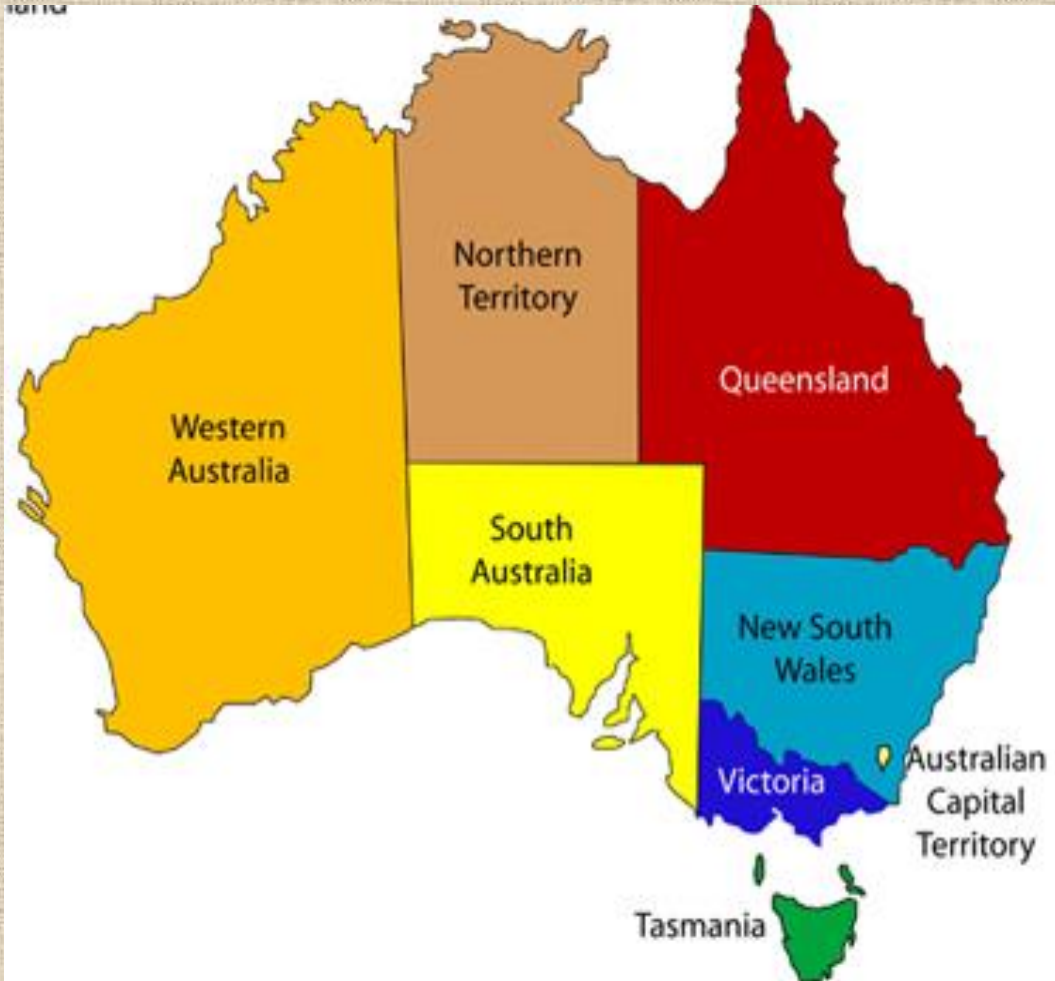
Študijsko leto: 2016/17

Mentorica:izr. prof. dr. Mojca Juriševič

I. ANALIZA KONTEKSTA

DRŽAVE/TERITORIJI

Vir slike:
<http://www.flagsaustralia.com.au/images/Australian-States.jpg>

Vir tabele:
https://en.wikipedia.org/wiki/Ranked_list_of_states_and_territories_of_Australia

Rang	Država / Teritorij	Populacija (junij, 2016)	Delež glede na celotno Avstralijo	Gostota prebivalstva (/km ²)
1.	Novi Južni Wales	7,618,200	32.03%	8.64
2.	Victoria	5,938,100	24.97%	23.54
3.	Queensland	4,779,400	20.09%	2.50
4.	Zahodna Avstralija	2,591,600	10.89%	0.89
5.	Južna Avstralija	1,698,600	7.14%	1.62
6.	Tasmanija	516,600	2.17%	7.24
7.	Teritorij glavnega mesta	390,800	1.64%	151.49
8.	Severni Teritorij	244,600	1.03%	0.16
Skupno	Avstralija	23,781,200	100%	

LISTIČI – podatki o konceptu posameznega teritorija

2 MIN

Preberi,

podčrtaj podatke, ki se ti zdijo pomembni.

Teritorij glavnega mesta Avstralije (Canberra)

- Dokument s smernicami → uporabniško ime in geslo
- Mnoge šole → prilagodile svojim potrebam, na primer:

- Pregled nadarjenih in pogosto zastavljena vprašanja (Gifts & Talents Overview, b.p.)

Novi Južni Wales (Sydney)

- Nadarjenost → vrednote in prepričanja različnih kultur
- Strategije razvrščanja za delo po skupinah

Full-time ability grouping	Students are placed in opportunity classes, selective high schools or full-time, selected, extension classes
Multi-age classroom	Students are grouped by their achievement level in a subject rather than by grade or age level
Regrouping by achievement for subject instruction	Students are sorted according to their subject ability or achievement into different classes: flexible sorting of students within the school matches curriculum with student level
A cluster-grouped class	The top 5-8 high ability students are placed in the same class, where they can access a differentiated curriculum

A cluster-grouped class	The top 5-8 high ability students are placed in the same class, where they can access a differentiated curriculum
Within-class performance grouping	Sorting of students by topic or subject provides differentiated learning for each group
Co-operative grouping with like-ability learners	Groups of learners are organised in three- to four-member teams and the group task is adjusted accordingly
A pull-out (withdrawal) program for children gifted in a specific subject area	Students are regularly withdrawn from class

(Adapted from Rogers, 2002)

Queensland (Brisbane)

Queensland
Government

GOVERNMENT
Queensland

Južna Avstralija (Adelaide)

- Podpiranje pozitivnega socialnega in emocionalnega razvoja
→ Akceleracija
- **Priloge:**
 - 1 Profesionalni razvoj učiteljev na področju nadarjenih,
 - 2 Seznam šol, ki ponujajo posebne programe za nadarjene,
 - 3 Seznam srednjih šol, ki imajo dobro razvite določene dejavnosti.

Tasmanija (Hobart)

- CELO Online → programi za obogatitev nadarjenih in visoko zmognih učencev (Oddelek za izobrazbo vlade Tasmanije)
- Personalised Learning Plan (PLP)

CELO Online
Extension and
Enrichment for
Gifted and Highly
Able Students

Viktorija (Melbourne)

- Inquiry into the education of gifted and talented students → Raziskava konteksta glede možnosti izobraževanja nadarjenih in talentiranih učencev
- *Stran 63. "zakonskega koncepta na državni ali nacionalni ravni še ni, v nasprotju z vsemi ostalimi pristojnostmi v Avstraliji,,*
- Junija leta 2012 → parlament
- December 2012 → podprli 64 od 65 predlogov

Education and Training Committee

Recommendation 53: Gifted education advisor

That the Victorian Government employ a gifted education advisor, whose role is to provide expert information, support and advice to teachers, schools and parents about identifying and catering for gifted students.

Not supported

ORDERED TO BE PRINTED

June 2012

by Authority
Victorian Government Printer

Parliamentary paper
No.108 Session 2010–2012

Zahodna Avstralija (Perth)

Gifted and Talented Programs

Your child can discover a world of opportunities in Gifted and Talented Programs.

Offered at 18 select public secondary schools, your child will be taught by experienced teachers with specialist knowledge who will develop their talents and help them reach their full potential.

Your child will study with other gifted students and follow a curriculum designed specifically for their needs. They will enjoy a rich learning environment that is challenging and stimulating.

Scholarships usually range between \$500 and \$1000 a year

Q. Who will be awarded an Olive A Lewis Scholarship?

A. Scholarships will be awarded to the most financially disadvantaged families based on the evidence provided. All decisions will be made by the Olive A Lewis Scholarship Committee.

Q. What do you mean by 'financially disadvantaged'?

A. The Olive A Lewis Scholarship is intended to support students whose families have difficulty with the costs associated with their child's participation in the Gifted and Talented Academic Program. Families are required to supply detailed financial information which will be used by the Selection Committee to determine those applicants most in need of financial assistance within the context of the Scholarship.

**NORTHERN
TERRITORY
GOVERNMENT**

Severni teritorij
(Darwin)

DEPARTMENT OF EDUCATION

POLICY

GIFTED AND TALENTED EDUCATION

Responsibility of: School Support Services
Effective Date: March 2016
Next Review Date: March 2020
Target Audience: NTG schools, teachers and parents

DE File: 2014/369
Doc 2016/07071/
VERSION NUMBER: No.2

This document should be read in conjunction with **Gifted and Talented Education** procedures and guidelines document.

1. POLICY

All Northern Territory Government schools will have processes and programs in place to identify and support gifted and talented students. The purpose of the Gifted and Talented Education policy is to set direction for Northern Territory Government schools to turn

- Domorodski učenci → vključuje jezikovno, prostorsko, interpersonalno, intrapersonalno, naturalistično in spiritualno inteligenco
- Značilnosti nadarjenih učencev
- Dvojno izjemni → močna področja in izzivi.

Intellectual traits of gifted and talented children	Personality traits of gifted and talented Children
Exceptional reasoning ability	Insightful
Intellectual curiosity	Need to understand
Rapid learning rate	Need for mental stimulation
Facility for abstraction	Perfectionism
Complex thought processes	Need for precision/logic
Vivid imagination	excellent sense of humour
Early moral concern	Sensitivity/empathy
Passion for learning	Intensity
Powers of concentration	Perseverance
Analytical thinking	Acute self-awareness
Divergent thinking/creativity	Nonconformity
Keen sense of justice	Questioning rules/authority
Capacity for reflection	Tendency to introversion

Intellectual traits of gifted and talented children	Personality traits of gifted and talented Children
Exceptional reasoning ability	Insightful
Intellectual curiosity	Need to understand
Rapid learning rate	Need for mental stimulation
Facility for abstraction	Perfectionism

Complex thought process
Vivid imagination
Early moral concepts
Passion for learning
Powers of concentration
Analytical thinking
Divergent thinking/creativity
Keen sense of justice
Capacity for reflection

Twice Exceptional students
Twice Exceptional students are gifted and talented students with a learning disability.

2e Characteristics

Strengths	Challenges
Is creative, innovative	Has poor social skills
Is a 'big picture' thinker	Doesn't 'fit in'
Has advanced problem- solving abilities	Is stubborn
Is insightful	Is emotionally intense
Has in-depth interests	Is anxious
Is curious and inquisitive	Is perfectionist
Is highly verbal	Is highly sensitive
Is committed	Has uneven skills and abilities
Is passionate and highly knowledgeable in areas of special interest	Has difficulty paying attention (except in areas of interests)
Has unusual sense of humour	Is disorganized, has poor study skills

AKCELERACIJA

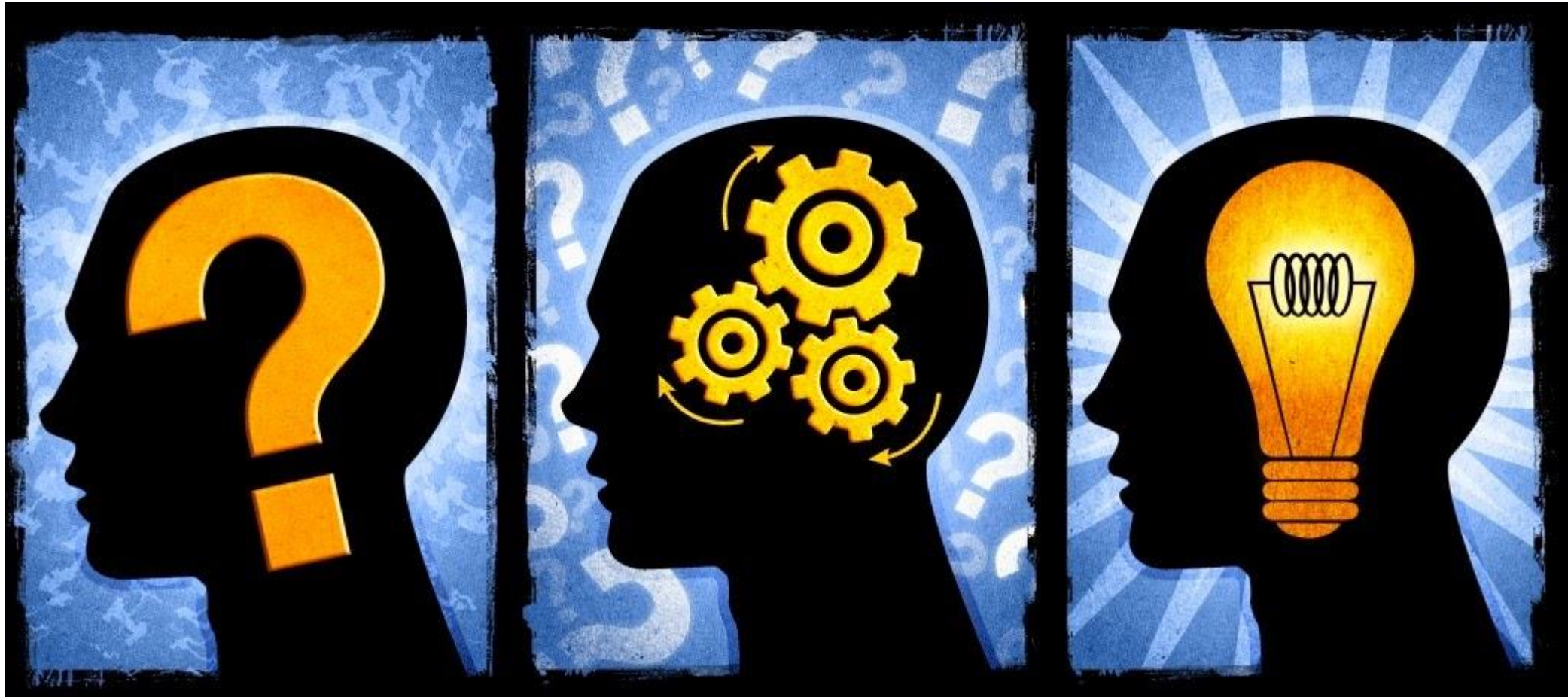
PREDMETNA	1 ali več predmetov
RAZREDNA	Vsi predmeti
SOČASNI VPIS	Dve izobraževalni instituciji istočasno
ZDRUŽEVANJE	Znotraj predmeta pospešen tempo

SPLETNA STRAN

<https://education.nt.gov.au/policies/gifted-education>

SINTEZA?

- Enako/podobno: Gagnéjev model
- Različno: dolžina, struktura, sorodni dokumenti

[University of Wollongong](#) (NSW): Teacher Education, Teaching Methods, Special Education

Kakšne so **razlike** med posameznimi državami/teritoriji?

Če si **prepoznan kot nadarjen** v določeni državi, si nadarjen tudi v drugih?

Ali obstajajo **srečanja strokovnih skupin na nacionalni ravni** (koncepti)?

- Vsaka država ali teritorij → svoj koncept, svoja organizacija za nadarjene (strokovne skupine znotraj držav)
- Če prepoznan kot nadarjen → **ni avtomatsko nadarjen v vseh državah/teritorijih** Avstralije → starši sporočijo šoli – odločitev šole, kaj bo nudila otroku

3 izobraževalni sistemi:

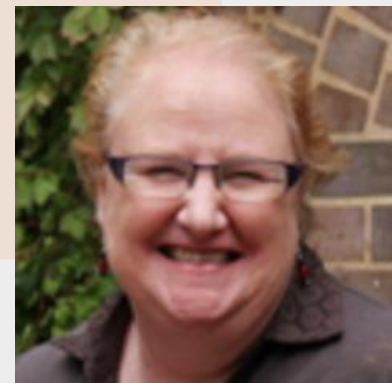
1. javni/državni,
2. katoliški,
3. zasebni/neodvisni.

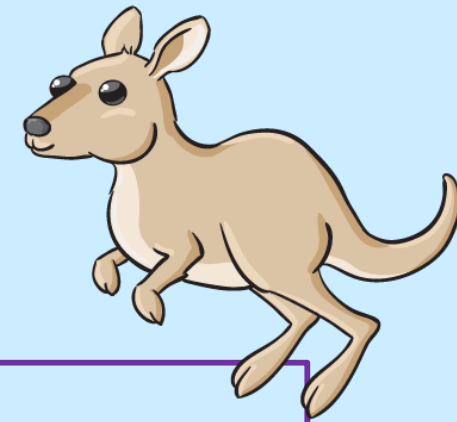
Znotraj teh sistemov:
združenja učiteljev,
profesionalni razvoj

Terminologija: "gifted with a learning disability", "twice-exceptional (or 2e)", "double labelled" ...
Od česa odvisna uporaba termina?

- Od **časa**, v katerem je bil določen dokument napisan.
- Včasih raziskave uporabljale: gifted learning disabled (GLD).
- Zdaj: **twice exceptional (2e)**.

DEFINICIJA NADARJENIH

»Nadarjeni učenci so tisti, ki posedujejo neizučene oziroma spontano izražene sposobnosti na vsaj enem področju funkcioniranja, ki so, v primerjavi z vrstniki iste starosti, nadpovprečno razvite. Nadarjenost je lahko izražena v mnogih oblikah in na različnih nivojih. Prepoznamo jo lahko pri učencih različnih socio-ekonomskih skupin ter pri učencih različnih osebnosti in okolij. Lahko se pojavlja v kombinaciji z drugimi specifikami, posebnimi potrebami, kot na primer učne težave, socialno-ekonomska prikrajšanost, geografska izoliranost, Aborigini in angleščina kot drugi jezik.«

Avstralski kurikulum (*Australian Curriculum*)

- ustrezne, relevantne priložnosti za učenje
- različni modeli → nasveti za delo z nadarjenimi učenci
- kako izkoristiti prednosti, ki jih omogoča Avstralski kurikulum

PODROČJA NADARJENOSTI

Splošne intelektualne sposobnosti

- Navdušenje nad branjem,
- izrazit interes za znanost ali literaturo,
- hitri odgovori na različna vprašanja,
- široka paleta interesov,
- čustvena varnost,
- pustolovski, želja po novostih,
- težnja po dominantnosti nad vrstniki ali situacijami,
- podjetni karakter,
- samodisciplina,
- iznajdljivost,
- kreativnost pri iskanju novih idej – asociacije, inovacije,
- zanimanje za različne predmete, situacije in dogodke,
- vpogled v globino problema/situacije,
- ukvarjanje s številnimi dejavnostmi raziskovalnega tipa,
- izvirnost v govornem in pisnem izražanju,
- odprtost do lastnega okolja,
- pripravljenost sprejeti kompleksnost pojavov in problemov,

- uporaba znanja in pridobljenih informacij,
- nadpovprečne sposobnosti ocenjevanja, dajanja sodbe,
- dobre sposobnosti ugibanja,
- dobri učni rezultati pri večini šolskih predmetov,
- visoka raven razumnosti,
- zapomnitev in uporaba slišanih ali prebranih informacij,
- enostavna in natančna uporaba široke palete besed,
- veliko vprašanj provokativne, izzivalne narave,
- spretnosti abstrakcije, konceptualizacije in sinteze,
- zanimanje za vzročno-posledične odnose,
- interes za strukturo, red in konsistentnost,
- visok nivo koncentracije in osredotočene pozornosti,
- vztrajnost,
- visoka energetska raven,
- neodvisnost,
- prijaznost in odprtost itd.

PODROČJA NADARJENOSTI

Specifične akademske sposobnosti

- Ob podobno razvitih splošnih intelektualnih sposobnostih nadpovprečne sposobnosti na enem ali nekaj področjih funkcioniranja,
- izrazita pozornost na interesnih področjih,
- hitro učenje, enostavna zapomnitev z manjšim številom ponovitev na enem ali nekaj področjih (ne vsa predmetna področja),
- navdušenje nad enim (ali več) predmetnim področjem,
- večji interes za učenje enih kot drugih učnih predmetov,

- sodelovanje v (neobveznih) projektih z interesnega področja,
- sposobnost podaljšati čas učenja v različnih situacijah in neodvisno od interesnega področja,
- sposobnost širšega vpogleda na enem ali več predmetnih področjih,
- kritično ocenjevanje lastnih sposobnosti ali sposobnosti druge osebe z interesnega področja,
- prošnja za pomoč vrstnika ali starejše osebe pri obogatitvi znanja na interesnem področju itd.

PODROČJA NADARJENOSTI

Kreativno mišljenje in ustvarjalnost

- Tekočnost v produkciji in elaboraciji idej,
- ustvarjanje neobičajnih povezav med oddaljenimi idejami,
- fleksibilno mišljenje,
- občutek zaznave določenega problema,
- spontano, intuitivno delovanje,
- sprejemanje dvoumnosti in negotovosti,
- zaznavanje nedoslednosti in nepovezanosti,
- enostavno ugibanje in oblikovanje hipotez,
- ponovno opredeljevanje problema oziroma redefiniranje,
- intenzivna koncentracija med opravljanjem naloge,
- ohranjanje lastnih idej med debato ali diskusijo,
- oblikovanje raznolikih rešitev ali odgovorov na določen problem,
- nezadržanost v izražanju, včasih pretirano,

- intelektualna igrivost, zanimanje za fantazijo in domišljijo,
- nagnjenost k prilagajanju in izboljšanju stvari,
- izostren občutek za humor, zaznavanje humorja v situacijah, kjer ga drugi ne,
- drzniti si biti drugačen,
- nesprejemanje avtoritarnih izjav brez lastne presoje,
- postavljanje vprašanj, ki izzovejo starše, učitelje in druge formalne avtoritete,
- nezanimanje za zapomnitev podatkov, informacij,
- visoka energetska raven,
- oblikovanje nepričakovanih, včasih tudi »neumnih« odgovorov,
- očitki drugih, da so »nori«, »čudni«,
- izražena nenavadna izvirnost, visoka stopnja koncentracije in trdo delo na projektih z interesnega področja itd.

PODROČJA NADARJENOSTI

Vodstvene sposobnosti

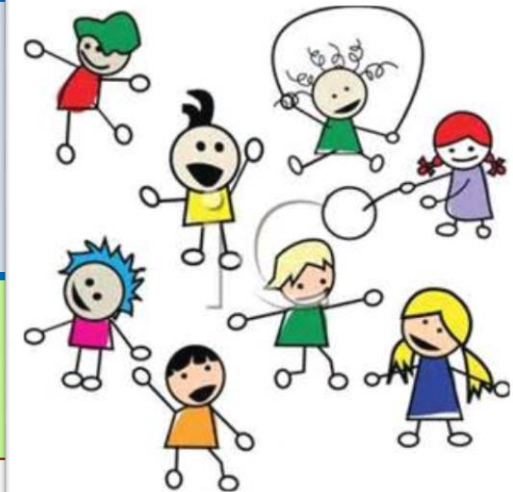

- Spodbujanje drugih,
- organizacijske sposobnosti,
- prepoznavanje sposobnosti in spretnosti drugih,
- uporaba ustreznih socialnih znanj in spretnosti v interakciji z drugimi,
- prepoznavanje in artikulacija skupinskih ciljev,
- jasna opredelitev idej,
- empatija v medosebnih odnosih,
- razumevanje občutkov drugih in načina delovanja skupine,
- dajanje jasnih in učinkovitih napotkov,

- zanesljivo in odgovorno uresničevanje avtoritete,
- sprejemanje ne-vodilne vloge v skupini,
- ugotavljanje skupinskega razpoloženja,
- ustrezna podpora preostalim članom skupine,
- koordiniranje dela več posameznikov,
- pogosto povpraševanje po njegovih idejah in predlogih,
- podajanje mnenja pri končnem odločanju itd.

PODROČJA NADARJENOSTI

Psihomotorične sposobnosti

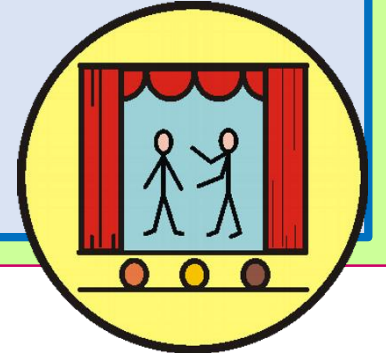

- Občutek za ritem,
- atletski,
- veselje do iger, ki so povezana z gibanjem,
- ustrezna telesna zgradba,
- dobre koordinacijske spretnosti, ravnotežje in samozavest pri izvajanju gibalnih nalog,
- iznajdljivost pri oblikovanju in spreminjanju igre,

- visoka energetska raven,
- razumevanje kognitivnega ozadja psihomotoričnih dejavnosti,
- vztrajnost in vzdržljivost med telesno aktivnostjo,
- hrabrost, pogum med telesno aktivnostjo (v skupini vrstnikov iste starosti) itd.

PODROČJA NADARJENOSTI

Vizualne in uprizoritvene umetnosti

GLASBENA UMETNOST

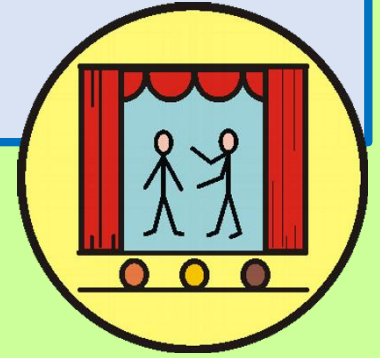
- Dober občutek za ritem,
- dobra koordinacija,
- razločevanje glasbenih in drugih zvokov,
- razumevanje glasbenih odnosov,
- užitek v glasbenih aktivnostih in demonstracija glasbenih občutkov/vtisov,
- tonski spomin,
- hitra reakcija na ritem, melodijo in harmonijo,
- uporaba glasbe za izražanje čustev in izkušenj,
- ustvarjanje originalnih melodij,
- uživanje ob plesnih in dramskih dejavnosti z glasbenimi elementi itd.

DRAMSKA UMETNOST

- Zanimanje in užitek v dramskih dejavnostih,
- prestavljanje v vlogo drugega značaja, živali ali predmeta,
- uporaba glasov za izražanje sprememb razpoloženja,
- razumevanje konflikta, ko nastopi dramatičen trenutek,
- izražanje občutkov z obrazno mimiko, kretnjami in telesnimi gibi,
- vzbujanje čustvenih odzivov v poslušalcih/gledalcih,
- sposobnost dramatiziranja in občutkov in izkušenj,
- ustrezno vodenje do vrha dogajanja med pripovedovanjem zgodbe in časovno ustrezno zaključevanje le-te itd.

PODROČJA NADARJENOSTI

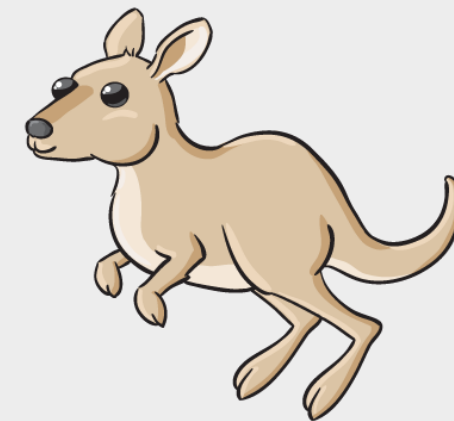
Vizualne in uprizoritvene umetnosti

LIKOVNA UMETNOST

- Risanje različnih predmetov,
- vnašanje globine v risbo – dobro načrtovanje in proporce,
- resno obravnavanje umetnosti,
- izvirnost v likovnem izražanju,
- pripravljenost za preizkušanje novih materialov in pridobivanje izkušenj,
- zanimanje, sledenje umetnosti v prostem času,
- uporaba umetnosti za izražanje čustev in izkušenj,
- zanimanje za umetnostne izdelke drugih ljudi (dajanje ocen in kritik),
- modeliranje tridimenzionalnih izdelkov iz gline, mila in plastelina itd.

Nadarjeni učenci se razlikujejo...

- po sposobnostih in zmožnostih,
- po stopnji nadarjenosti,
- v dosežkih,
- pogosto neprepoznani (vpliv drugih dejavnikov),
- neskončna paleta osebnostnih karakteristik,
- različna ozadja, izkušnje, geografska območja in kultura, družine z različnim socio-ekonomskim statusom...

POTENCIAL

TRANSFORMACIJSKI
PROCES

NADARJENOST +
VISOKI DOSEŽKI

Splošne prilagoditve

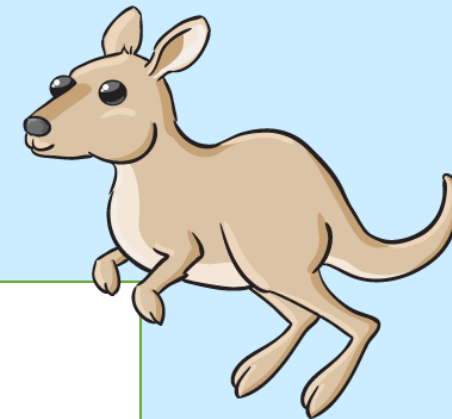
- vsebina
- proces
- vrsta izdelka oz. končni rezultat
- prilagoditve okolja

Pri načrtovanju dela nujno upoštevati

Izražen potencial

- hitrejši tempo učenja
- iskanje, reševanje in dejanje brez oklevanja
- manipuliranje z abstraktnimi idejami in ustvarjanje povezav do najvišje stopnje

- hitrejši tempo (pospeševanje, jedrnatost)
- obsežnost (obogatitev učnih vsebin)
- poglobljeno (razširitev)

PREVALENCA NADARJENIH

10-15%

1-2%

PREPOZNAVANJE NADARJENIH UČENCEV

ZGODNJA LETA: - odkrivanje na več različnih pristopov, čimprej
- starši in vzgojitelji, zgodnja prepoznavna

Starši→ portfolio (uvid v področja in otrokove sposobnosti, ki jih IQ testi ne prepoznajo)

IQ testi (?):

- trenutna slika funkcioniranja
- sodelovanje otrok
- ne merijo socialnih in fizičnih zmožnosti, ustvarjalnosti
 - ✓ prilagojeno okolje, ustrezne spodbude
 - ✓ pogoj za zgodnji vstop v šolo

PREPOZNAVANJE NADARJENIH UČENCEV

ŠOLSKO OBD OBJE: Identifikacijski postopki v šolskem sistemu so subjektivne in objektivne narave.

- Nominacija učitelj, starša, vrstnikov in starša
- Opazovanje učenca
- Učiteljeva ocena otrokovega napredovanja glede na lastne dosežke
- Intervjuji in mnenje staršev, učencev in učiteljev
- Portfolio staršev
- Primerjava otrokovih dosežkov glede na primeren kurikulum za njegovo starost

- Standardizirani testi Testi znanja, dosežkov, šolske ocene
- Testi ali ocenjevalne lestvice ustvarjalnosti
- Ocenjevalne lestvice učiteljev
- Testi znanja in sposobnosti izobraževalnih ustanov (NAPLAN, University competetions ICAS, dosežki na področju matematičnih, naravoslovnih tekmovanj)
- Ček liste za učitelje in starše za opazovanje otrokovega vedenja in sposobnosti
- Primerjalni testi z vrstniki in lastnimi dosežki
- Avtohtoni prebivalci in drugojezični učenci so deležni socialno in kulturno prilagojenih identifikacijskih postopkov.
- Off-level testi; testi, ki niso prilagojeni starosti nadarjenega otroka ampak so namenjeni starejšim učencem

PREPOZNAVANJE NADARJENIH UČENCEV

ŠOLSKO OBDOBJE: Identifikacijski postopki v šolskem sistemu so subjektivne in objektivne narave.

Načela prepoznavanje:

- Proces prepoznavanja mora vključevati tako **subjektivne kot objektivne** načine prepoznavanja otrok,
- Inkluziven proces,
- Začne se čimprej,
- Je fleksibilna in procesna,
- Zagotavlja usmeritve za čim lažje prilagajanje okolja in kurikuluma nadarjenim učencem.

PREPOZNAVANJE NADARJENIH UČENCEV

Generally the identification procedures would be similar. They would involve both subjective and objective data.

Objective criteria

- Standardised tests
- Achievement tests/academic grades/school assessment
- Academic competitions such as Mathematics competition, science competition etc
- Creativity
- Products
- Diverse populations such as second language learners & Indigenous populations – socially/culturally appropriate identification procedures
- IQ testing
- Off level testing

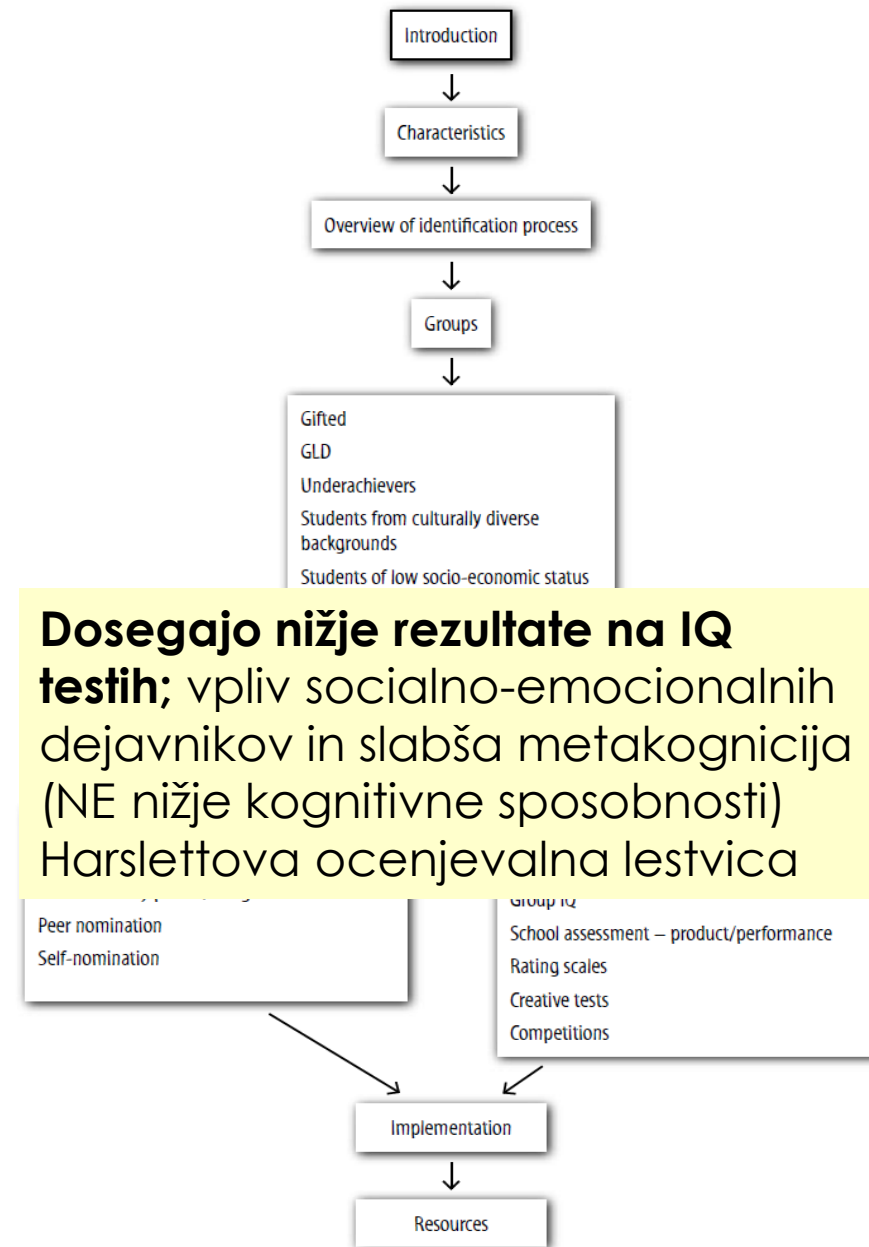
Subjective criteria

Parent nomination
Teacher nomination
Student nomination
Self nomination
Portfolios
Observation
Interviews
Appropriate curriculum

PRIMERJAVA PREPOZNAVANJA MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

- **NOVI JUŽNI WALES:** Zelo razdelan postopek prepoznavanja in usmeritev za delo z nadarjenimi učenci

- Učence, ki ne dosegajo svojih zmožnosti (»underachievers),
- Učence z učnimi težavami,
- Učence z motnjami v razvoju,
- Učence iz ne-angleško govorečega področja,
- Učence iz različnega kulturnega območja,
- Razlike med spoloma,
- Učence, ki so prikrajšani zaradi oddaljenosti šole.

(Gifted and talented students, 2004).

PRIMERJAVA PREPOZNAVANJA MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

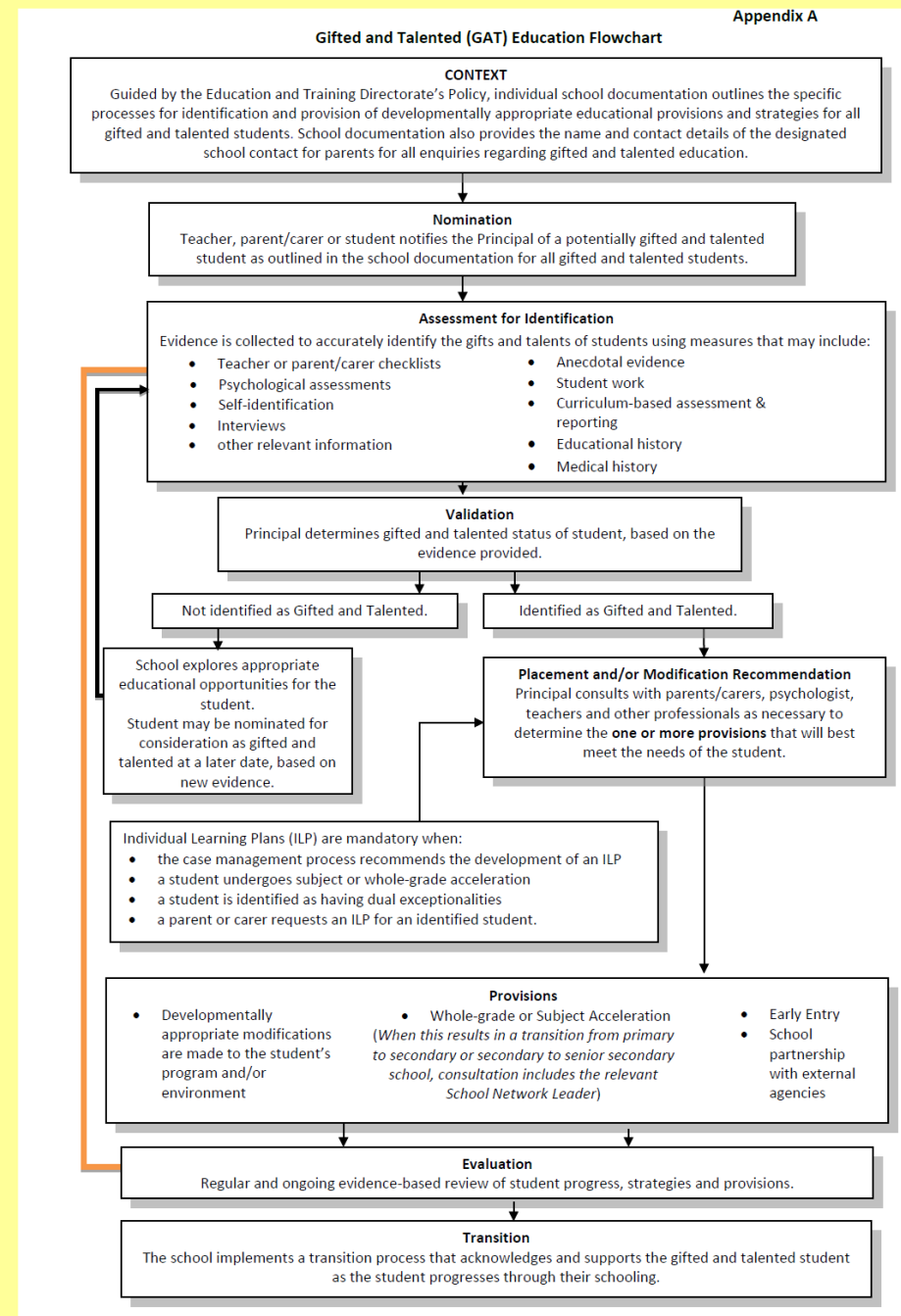
NOVI JUŽNI WALES:

- Poudarek na prepoznavanju že v predšolskem obdobju.
- “The Purdue Academic Rating Scales” → za prepoznavanje nadarjenosti pri posameznem predmetu.
- Primeri ček list in obrazcev za prepoznavanje nadarjenosti za učitelje, vrstnike in starše.

PRIMERJAVA PREPOZNAVANJA MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

TERITORIJ GLAVNEGA MESTA AVSTRALIJE

- Imajo razdelan postopek identifikacije po korakih prav tako pa se pri zgodnjem prepoznavanju nadarjenosti nanašajo na karakteristike posameznih učencev, ki so lahko realni pokazatelj nadarjenosti, možni pokazatelj ali pa sploh niso povezane z nadarjenostjo.

PRIMERJAVA PREPOZNAVANJA MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

VICTORIA:

Šolske medicinske sestre obiščejo šole med letom, ocenijo zdravje učencev, nudijo informacije glede zdravega načina življenja in predstavijo organizacije, v njihovem okolju, ki se ukvarjajo s promoviranjem zdravega načina življenja.

Nadarjeni učenci:

- opazijo hiter razvoj,
- usmeritev na testiranje,
- emocionalna podpora in skrb za duševno zdravje.

DELO Z NADARJENIMI UČENCI V FORMALNIH OBLIKAH

- **Celostni pristop** pri obravnavi nadarjenih učencev v šoli.
- Nadarjeni učenci vključeni v avstralske šole glede na starost. Zato potrebujejo **personalizirano učenje in prilagajanje učnega procesa**, da zadovoljijo svoje potrebe.
- Učitelj vključuje dejavnosti in teme, ki učenca motivirajo in izzovejo, s čimer mu omogočijo, da nemoteno dosega cilje kurikulumu.

DELO Z NADARJENIMI UČENCI V FORMALNIH OBLIKAH

- Prilagoditve **vsebine** (kaj se učijo), **procesa** (kako se učijo) in **izvedbe** (kako učenci demonstrirajo, kaj so se naučili) ob hkratnem prilagajanju okolja, glede na njihove sposobnosti in interese.

Vsebina: kompleksna, abstraktna in različna, organizirana na različen način.

Proces: prilagoditve, ki zahtevajo višjo raven mišljenja, problemske naloge, kritično in ustvarjalno mišljenje.

Način izvedbe naloge: prikaz naučenega naj zahteva avtentičnost, povezovanje z realnimi situacijami in globlje razumevanje vsebine ter ne le naštevanje naučenih dejstev.

DELO Z NADARJENIMI UČENCI V FORMALNIH OBLIKAH

Da se učni proces prilagodi njihovim sposobnostim je potrebno vključiti čim več **pospeševanja (acceleration)**, **obogatitvenih dejavnosti (enrichment)** in **razširitvenih vsebin (extension)**.

Pospešeno napredovanje: usvajanje kurikuluma na hitrejši način.

Zgodnji vstop v šolo, pospeševanje kurikuluma znotraj matičnega razreda ali preskakovanje razredov.

- Zgodnji vstop v šolo
- Grupiranje nadarjenih
- Prehajanje učencev v višji razred pri določenih predmetih
- Preskakovanje razredov
- Skrčenje kurikuluma (manj vaj in več nalog za samostojno poglobljanje znanja)

DELO Z NADARJENIMI UČENCI V FORMALNIH OBLIKAH

„Acceleration is used in Australia but I would not call it a common strategy. Some of the ways students are accelerated are through:

- *Early entry to school – starting at 4.5 years of age rather than 5 - 5.5 years of age.*
- *Subject acceleration.*
- *Whole grade/year acceleration.*
- *Curriculum compacting – where the curriculum is taught in a shorter period of time and the student may do an individual interest project in the time saved.*
- *Early entry to high school.*

I have three gifted children and they were all whole grade/year accelerated as well as two of mine starting school early. This is very unusual and you would not find many families who have done this for all their children.“

DELO Z NADARJENIMI UČENCI V FORMALNIH OBLIKAH

Obogatitvene dejavnosti (enrichment)

- Samostojno raziskovanje tem, ki zanimajo nadarjene (ob predhodnem pogovoru z učiteljem in dosego kompromisa glede izbora teme)
- Odprta vprašanja, spodbujanje kritičnega mišljenja in zagovarjanje svojega stališča
- Problemske naloge, nevihte možganov, postavljanje in raziskovanje hipotez.
- Ekskurzije
- Gostujoči predavatelji

Razširitvene vsebine (extension)

- Izobraževalni centri in učni kotički
- Pogodbe med učencem in učiteljem glede izvajanja učne ure
- Stopenjsko učenje
- Delo v skupinah znotraj razreda le s prilagojenimi nalogami za vsakega učenca, glede na njegove sposobnosti in interese
- Mentorstvo (strokovnjaka ali učenca višjega razreda)

PRIMERJAVA DELA V FORMALNIH OBLIKAH MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

Zvezne države in teritoriji se lahko med seboj razlikujejo glede tega ali imajo zgodnji vstop v šolo ali ne.

- V Queenslandu začnejo s šolanjem pri 5ih letih, v Tasmaniji s 6imi leti.
- Na možnost zgodnjega vstopa v šolo vplivajo različna pojmovanja nadarjenost.

Nadarjeni učenci se lahko tudi vključujejo v posebne šole, ki so namenjene zgolj nadarjenim učencem.

V Južni Avstraliji so ustanovljene SHIP (Students of high intellectual potential) šole (šest srednji in tri osnovne šole).

Novi Južni Wales: priložnostni oddelki. Namenjeni zgolj nadarjenim učencem, delo v pospešenem tempu in po kurikulumu na bolj zahtevni ravni.

PRIMERJAVA DELA V FORMALNIH OBLIKAH MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

Zvezne države in teritoriji se lahko med seboj razlikujejo glede tega ali imajo zgodnji vstop v šolo ali ne.

- V Queenslandu začnejo s šolanjem pri 5ih letih, v Tasmaniji s 6imi leti.
- Na možnost zgodnjega vstopa v šolo vplivajo različna pojmovanja

NSW has in the public/state education system specialist schools that are just for gifted students. They are called selective high schools and there are some primary schools that have what is called Opportunity classes for years 5 & 6. Students have to sit an exam in English, Mathematics & General Ability in order to gain a place in these schools/classes. Teachers in these schools/classes do not have to have qualifications in gifted education although many are gaining these qualifications.

pospešeni tempo in po končanju na bolj zahtevni ravni.

PRIMERJAVA DELA V FORMALNIH OBLIKAH MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

Nadarjeni učenci se lahko tudi vključujejo v različne razširitvene in obogatitvene dejavnosti.

GERRIC (Gifted education resource and information centre) med počitnicami organizira obogatitvene programe za nadarjene učence. Programe vodijo usposobljeni učitelji s podiplomsko izobrazbo.

Južni Avstraliji je oddelek za izobraževanje **ustanovil specialne glasbeno interesne in jezikovno interesne centre**, ki omogočajo programe za nadarjene učence s področja glasbe in jezika.

V osnovni šoli v **glavnem mestu zvezne države Južne Avstralije** so ustanovili poseben program, ki sprejme 13 učencev starosti 8-12, ki imajo izjemne sposobnosti na področju gimnastike. Šola jim skrajša učni program za 1 uro vsak dan, da jim olajša trening gimnastike, ki poteka več ur pred in po pouku ter tudi med vikendi.

PRIMERJAVA DELA V FORMALNIH OBLIKAH MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

Novi Južni Wales še posebej izstopa glede na razdelanost obogatitvenih in razširitvenih dejavnosti in pospešenega napredovanja.

Južna Avstralija:

Ignite program za pospešeno napredovanje v srednje šole- učenci 8, 9 in 10 razred končajo v dveh letih, na način, da snov predelajo hitreje, ne preskakuje pa razredov.

Poudarjajo pomen obogatitvenih dejavnosti za **razvijanje socialnih in čustvenih sposobnosti**.

Imajo posebne programe **izobraževanja za Aborigine**, kjer le-ti razvijajo svoje jezikovne in matematične sposobnosti.

PRIMERJAVA DELA V FORMALNIH OBLIKAH MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN TERITORIJI

Victoria:

- Poudarjajo **pomen skrbi za socialni in čustveni razvoj** nadarjenih učencev.
- Imajo posebne programe **mentoriranja** nadarjenih učencev, ki omogočajo, da se nadarjeni učenci povežejo z drugimi nadarjenimi iz različnih šol.
- Nadarjeni učenci, vključeni v srednje šole, lahko del predavanj opravijo na univerzi. Če jih uspešno dokončajo dobilo **posebne akreditacijske točke, ki se upoštevajo ob njihovem vpisu na fakulteto.**

Queensland

„**Extension education program for gifted children**“, 5-13 let. Učenci se en dan v tednu (med šolskim obdobjem) udeležijo tega programa, namesto da bi bili prisotni v svoji matični šoli, kjer poglobljajo vsebine in diferencirajo pouk glede na potrebe nadarjenega učenca. Pouk vodi registrirani učitelj in vzgojitelj.

Novi Južni Wales

Grupiranje

- Grupiranje za polni čas**- učenci so vključeni v šole, ki sprejemajo učence, glede na določeno specifiko (najpogosteje glede na akademske dosežke)
- Kombinirani razredi**- učenci so združeni glede na stopnjo njihovega znanja ne pa glede na starost
- Nadarjeni učenci so združeni v skupino znotraj razreda** in imajo prilagojen način dela.
- Združevanje v skupine znotraj razreda glede na predmet**, kjer izkazujejo nadarjenost. Vsaka skupina ima svojo vsebino in svoj način dela.
- Nadarjene učence vzamemo iz razreda in z njimi delamo individualno.**

Postopki individualizacije

Individualni izobraževalni načrt
Razvijanje talentov
Mentoriranje nadarjenega učenca
Samostojno učenje; nuditi ponudbo projektov

Pospešeno napredovanje

Glede na pripravljenost otroka in njegove sposobnosti

Zgodnji vstop v šolo
Napredovanje za eno leto ali glede na stopnjo
-Učenec dobi material za delo, primeren njegovim sposobnostim, ne pa njegovi starosti
Kombinirani razredi
Napredovanje na fakulteti na najvišjo raven

Glede na tempo dela

Skrčitev kurikulumu
Učenec preživi manj ur pri določenem predmetu
-Poletni programi, kjer učenci v pospešenem tempu usvajajo znanja jezikov in naravoslovja.

KADER

Šolski učitelji, šolski svetovalci, koordinator za nadarjene in šolski psiholog, ter mentor, ki je lahko tudi prostovoljec.

Učitelji niso dovolj usposobljeni za delo z nadarjenimi. Za učitelje s premalo znanja o nadarjenih učencih je bolj verjetno, da bodo kot nadarjene prepoznali pridne učence in spregledali resnično nadarjene.

Prej: delo z nadarjenimi večinoma usmerjeno v individualno delo izven razreda, ne pa diferenciranje pouka znotraj razreda → delo z nadarjenimi učenci domena specialnih učiteljev, ki so za to posebej izobraženi in ne rednih učiteljev v razredu.

Zato učitelji v okviru osnovnega izobraževanja niso bili deležni znanj za prepoznavanje in delo z nadarjenimi učenci.

Študij na drugi stopnji (usmerjen v delo z nadarjenimi), seminarji, branje literature in udeleževanje konferenc.

Število dodiplomskih univerz v Avstraliji – leta 2005

Princip inkluzije: vsi diplomirani učitelji v Avstraliji, morajo opraviti en predmet, ki je vezan na posebne potrebe ali inkluzivno poučevanje.

Table 1. Undergraduate units and courses in Gifted Education in Australia, 2005

State	Number of universities				
	Primary teacher training courses	Special/ Inclusive Education core unit	Special Ed Core unit that states gifted content	Optional/ elective units in GE	Compulsory unit(s) in GE (primary)
New South Wales	10	10	0	4	0
Victoria	7	7	3	2	0
Queensland	6	6	3	2	0
Western Australia	5	5	2	2	0
South Australia	3	3	0	1	0
Tasmania	1	1	0	0	0
Northern Territory	1	1	0	0	0
ACT	1	1	0	0	0
Multi-state	1	1	0	0	0
TOTAL	35	35	8	11	0

(Beattie, Watters, Stewart in Devlin, 2006)

Večina učiteljev v Avstraliji se izobražuje na univerzah, ki ne nudijo možnosti za izobraževanje o nadarjenosti.

Le 8 od 35 univerz nudi posebne programe, ki obravnavajo zgolj nadarjenost. Pri ostalih programih je nadarjenost aktualna tema kakšen teden, po navadi v obsegu treh kontaktnih ur.

Število podiplomskih univerz v Avstraliji – leta 2005

Table 3. Post-graduate units and courses in Gifted Education in Australia, 2005

State	Post-Graduate Level Elective Units	Post-Graduate Certificate	Post-Graduate Diploma	Master of Education	Doctoral / Research
New South Wales	7	6	3	3	3
Victoria	4	2	2	2	2
Queensland	1	1	1	1	1
Western Australia	0	0	0	0	0
South Australia	1	1	1	1	1
Tasmania	0	0	0	0	0
Northern Territory	0	0	0	0	0

(Beattie, Watters, Stewart in Devlin, 2006)

13 univerz ponuja **možnost izbirnih vsebin iz sklopa nadarjenih.**

10 univerz nudi **možnost pridobitve podiplomskega certifikata za delo nadarjenimi.**

7 univerz nudi **možnost magisterija ali doktorata s področja nadarjenosti.**

Število podiplomskih univerz v Avstraliji – leta 2005

Table 3. Post-graduate units and courses in Gifted Education in Australia, 2005

„GERRIC's course is an introductory course rather than a comprehensive one. I can only talk about the qualifications needed in NSW. In public/state schools teachers of the gifted do not have to have specialised training. In Catholic and Independent/private schools the teachers probably would be required to have specialist training. This training ranges from Professional Development in Gifted Education to a Certificate in Gifted Education to a Master's degree in Gifted Education.

Northern Territory	0	0	0	0	0
--------------------	---	---	---	---	---

(Beattie, Watters, Stewart in Devlin, 2006)

13 univerz ponuja možnost izbirnih vsebin iz sklopa nadarjenih.

10 univerz nudi možnost pridobitve podiplomskega certifikata za delo nadarjenimi.

7 univerz nudi možnost magisterija ali doktorata s področja nadarjenosti.

Šolski svetovalec nudi svetovanje in psihološko oceno učencem, med njimi tudi nadarjenim učencem.

- Nudi podporo in informacije učencem, staršem in učiteljem,
- član tima za delo z nadarjenimi učenci (članstvo je odvisno od posamezne zvezne države ali teritorija),
- pomaga pri identifikaciji nadarjenih učencev, tako da:
 - nudi priporočila za pravilno oceno in postopke dela z nadarjenimi;
 - pregleda dokumentacijo in poročila učiteljev, staršev, učencev;
 - je zastopnik učencev;
 - svetuje o učenčevi emocionalni in socialni zrelosti;
 - povezuje šolo in starše;
 - svetuje o vplivu socialno-emocionalnih faktorjev, kulturne identitete, spola in posebnih potreb na uspešnost pri pouku.

Koordinator za nadarjene: model zgledne pedagoške prakse in pozitiven vpliv na učitelje.

- Pomaga pri identifikaciji in pri delu z nadarjenimi tako znotraj kot zunaj razreda.
- Uvaja in vzdržuje procese, strukture in načine dela z nadarjenimi, ter dokumentacijo znotraj šole.
- Uči ostale učitelje na šoli, kako naj delajo z nadarjenimi ter skrbi za njihov profesionalni razvoj.
- Sodeluje z organizacijami in opozarja na pomen posebnih programov za nadarjene učence, da so le-ti deležni najbolj učinkovitega poučevanja glede na njihove sposobnosti in potrebe.

STARŠI

- Popoln pregled nad otrokovim celotnim razvojem.
- Ključna vloga v procesu identifikacije.
- Pomembno sodelovanje med učitelji in starši, saj lahko starši prispevajo ogromno informacij o otrokovem vsakdanu in njegovih interesih, tako pa se lažje prilagodi metode in oblike dela z učencem.

Neformalne oblike izobraževanja –
Društva v Avstraliji, ki se ukvarjajo z nadarjenimi
otroki, po posameznih teritorijih/predelih Avstralije

Neformalne oblike izobraževanja – Društva v Avstraliji, ki se ukvarjajo z nadarjenimi otroki, po posameznih teritorijih/predelih Avstralije

AAEGT – Australian Association for the Education of the Gifted and Talented (Beattie, Walters, Stewart, Devlin, 2006, 1).

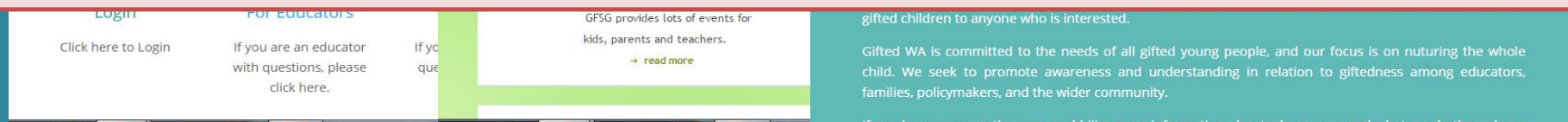
- Avstralska zveza za izobraževanje nadarjenih in talentiranih,
- je edina nacionalna zveza,
- ustanovljena je bila leta 1985 in se je leta 1995 povezala z vsemi teritorijskimi avstralskimi združenji za nadarjene in talentirane otroke,
- izdaja akademsko revijo - The Australian Journal of Gifted Education,
- skliče vsaki 2 leti nacionalno konferenco,
- člani so učitelji, starši, oblikovalci politik, strokovni delavci, akademiki in izobraževalne ustanove.

CILJI AAEGT so (About AAEGT, b.p.):

- Da bi zagotovili **enakopravno in socialno pravičnost izobraževanja** za nadarjene in talentirane.
- Usmerjanje pozornosti na nadarjene in talentirane in njihove **dragocene prispevke za dobrobit Avstralije**.
- Spodbudujati **nadaljnje raziskave** o naravi nadarjenosti, talentov, ustvarjalnosti ter o izobraževanju in razvoju nadarjenih in talentiranih; ter za **razširjanje rezultatov** teh raziskav.
- Zbirati ter **izmenjavati ideje in izkušnje** ljudi po vsej Avstraliji in drugod, ki se zanimajo za nadarjene in talentirane otroke.
- Prepričati **vlado**, da prizna nadarjene kot posameznike, ki **zahtevajo posebno pozornost v formalnih izobraževalnih** programih.
- Vzpostaviti **načine za nadaljnje izmenjave idej, izkušenj, učenja in izobraževanja učiteljev** za delo z nadarjenimi po vsej Avstraliji.
- Ustvariti **vzdušje sprejemanja** nadarjeni in talentirani.
- Takšni posamezniki prihajajo **iz različnih gospodarskih, socialnih, rasnih in verskih okolij** in lahko pokažejo nadarjenosti in ali talent v **intelektualnih, socialnih, duhovnih, estetskih, fizičnih ali čustvenih področjih** človekovega delovanja.
- Imajo lahko **senzoričnih, fizične, čustvene in vedenjske težave, ter primanjkljaje na posameznem področju pri učenju**.
- Za začetek, potek in **pospeševanje dejavnosti, ki bi združile nadarjene učence** Avstralije.

AKTIVNOST: preglejte povzetke posameznih teritorialnih organizacij. Primerjajte s CILJI AAEGT. Kratko izpostavite podobnosti, razlike, posebnosti, ki jih opazite.

Ključni poudarki

NTAEGT Northern Territory Association for the Education of the Gifted & Talented

- Ponuditi podporo staršem in skrbnikom N, vključno z otroki, ki so **dvakrat izjemni** (N z primankljaji pri učenju).

QAGTC Queensland Association For Gifted and Talented Children

- Preprečevanje in lajšanje **psihološke stiske**, ki bi lahko povzročila v obeh starših in otroku zaradi izjemnih sposobnosti, ki jih otrok poseduje;
- Za pomoč pri razvoju N **otrok v stiski ali iz ogroženih ali finančno omejenih** okolij.

TAG Tasmanian Association for the Gifted Incorporated

- Pomoč **staršem** pri **identifikaciji** N otroka;
- Brezplačno **telefonsko svetovanje** staršem.

GTCASA Gifted and Talented Children's Association of South Australia

- Ponuditi podporo staršem in skrbnikom N otrok, vključno z učenci, ki so N in imajo učne težave (**GLD**);
- Seminarji, delavnice in srečanja za starše, sočasno z nekaterimi **sobotnimi programi za študente** in skupine ter razprave za starše;
- Možnosti, da se N otroci redno **srečujejo med seboj za negovanje njihovega intelektualnega, socialnega in čustvenega razvoja**;
- Iskanje sredstev za **študente**, ki študirajo delo/psihologijo za N.

VAGTC Victorian Association for Gifted and Talented Children

- Širi svoje storitve na podeželje in v odročne kraje, da pomaga šolam poskrbeti za N in talentirane otroke;
- Vključitev poročanja vsakega učenca, vključenega v razširjene programe, kot del VELS poročevalske dokumentacije.

New South Wales GFSG Inc. – Gifted Families Support Group Incorporated

- Cilji sledijo AAEGTO;
- Imajo še močno organizacijo **GERRIC** (The Gifted Education Research, Resource and Information Centre);
- **GLD** Avstralija.

Australian Capital Territory ACTGFSG – ACT Gifted Families Support Group Inc.

- Nudi tudi podporo in info za **starše dvojno izjemnih** (GLD) otrok;
- Izdajajo revijo "Gifted,,,".

GiftedWA – Gifted Western Australia

- Želijo si ustvariti mrežo skrbi za nadarjene otroke, kot **celote**. S **holističnim** pristopom spodbujajo odgovornost spoznati njihove posebne potrebe na **akademskem, socialnem in emocionalnem področju**;
- Pomoč da **izpolnjujejo svoj potencial in prispevajo edinstvene** in inovativne načine za življenje, delo in kulturo Avstralije.

Gifted Awareness Week 2016 – 13th to the 19th of March, 2016

V Tasmaniji so na primer organizirali ogled muzeja in galerije ter 13 delavnic iz 13 različnih področij za nadarjene otroke, katerih se je udeležilo preko 200 otrok.	V Glavnem mestu Avstralije so letos prvič slavili teden. Imeli so tekmovanje iz poezije in posebno predavanje o nadarjenih.	Podobno so v Victoriji izvedli intervju o nadarjenih na teritorialnem radiu in podeljevali nagrade za poezijo.	V Severnem teritoriju so imeli delavnice na temo vodstvenih sposobnosti, ustvarjalnega in kritičnega razmišljanja, ogled muzeja ter delavnice v laboratoriju.
V Novem Južnem Walesu so imeli enksurzijo za družine, delavnice in predavanja učiteljev z več izkušnjami za učitelje z manj izkušnjami, predavanja za starše, skupne igre, večerjo, dogajanja so spremljali tudi mediji.	V Južni Avstraliji so izvedli predavanja za učitelje in skupinsko srečanje nadarjenih z aktivnostmi v botaničnem vrtu.	Queensland-u pa so gostili državno konferenco na temo kako delati z nadarjenimi	Zahodna Avstralia ?

Vprašanja iz intervjuja

We have found that there are a variety of organizations, associations, unions, carrying out support for talented students. While we were reading "Gifted Awareness Week 2016- 13th to the 19th of March. National Report" we got the impression that Tasmania and New South Wales offered more activities for gifted children than other territories. **Is there one association/territory that particularly stands out for its good practice and why** (besides AAEGT as national association)? Are some associations **more focused on parents** (like maybe Tasmania)?

Odgovor: vse organizacije temeljijo na prostovoljstvu in imajo zato omejene finance. Nekateri teritoriji so manj poseljeni, kar pomeni tudi manj sredstev. Večinoma so organizacije namenjene staršem in otrokom, nekatere pa ponujajo tudi delavnice za učitelje in druge strokovnjake.

We found that the organization as a goal mention paying special attention to the emotional support talented students, as you also mention as very important in the "On Being Gifted, but Sad and Misunderstood: Social, emotional, and academic outcomes of gifted students in the Wollongong Youth Study (2007)". **Do you think that the goals are being pursued in practice, or do they remain pushed aside? And how is with twice-exceptional children as a particularly vulnerable group in this field?**

Odgovor: nekatere šole delajo tudi na tem področju, ampak ne vse. V večini primerov so v ospredju starši, ki iščejo pomoč za svoje dvojno-izjemne otroke na tem področju.

Some are also mentioning, that they are including children who are twice exceptional (gifted with learning disability). We are aware that GLD children are often hard to identify. **How do you see the achievement of this aim? Do twice-exceptional children participate in activities that organizations offers?**

Odgovor: Kot smo omenile identifikacija te skupine predstavlja že prvo oviro. Trenutno je intervjuvanka vključena v nacionalni projekt katerega cilj je raziskati to skupino, da bi se jim zagotovilo boljše zadovoljevanje njihovih posebnih potreb. Trenutno ta skupina ne dobiva pozornosti, kot bi bila potrebna.

Organizacije pri tem ne delajo razlik in vključujejo vse skupine otrok.

GLD Australia as a national online learning community, is only organization that we found in Australia, that is specifically focused on GLD children. **Are there some others that we did not found? Do you have any experience in working with this community? Are there any initiatives in order to establish more similar organizations?**

Odgovor: ta organizacija je krovna, v kateri sodeluje tudi naša intervjuvanka. Zaenkrat ni načrtov, da bi se oblikovalo več podobnih organizacij. Meni, da so lokalne manjše skupine staršev, ki so si v oporo.

Uvodna aktivnost v dvojno-izjemne otroke v avstralskem kontekstu

AKTIVNOST: preglejte povzetke posameznih predavanj. Kratko izpostavite informacije, ki so vas pritegnile, so vam bile posebej zanimive.

Michelle, Ronksley-Pavia: An empirical investigation of twice-exceptional research in Australia: Prevalence estimates for gifted children with disability (2014)

Povzetek: V prispevku se ukvarja z **vprašanji socialne pravičnosti** avstralskih otrok, ki se štejejo kot **nadarjeni in imajo tudi primanjkljaj, dvojno-izjemnih otrocih**.

- Sodelovanje, pravičnost in enakost nadarjenih otrok z primanjkljaji, v socialnih strukturah, kjer živijo svoja življenja, ni mogoče ločiti od njihove izobraževalne izkušnje primanjkljaja iz **okolja, ki onemogoča**.
- To je, da **smo presenečeni nad nadarjenostjo**, ustvarjalnostjo in inteligenc, ko smo jo našli, tam, **kjer jo pričakujemo najmanj?**
- Ta predstavitev opisuje **pregled in analizo avstralski empiričnih raziskav** o otrocih, ki so bili identificirani kot nadarjeni, med tem ko imajo tudi primanjkljaj.
- **Cilj** te raziskave je zagotoviti pregled in obsežen povzetek v dosegljivem empiričnem raziskovanju v avstralskem okviru dvojne-izjemnosti **in izvedljivost ocenjevanja razširjenosti otrok**, ki so dvojno-izjemni v Avstraliji.
- **Namen** za oceno stopnje razširjenosti je zagotoviti zagovorništvo in intervencije za te otroke v šolah in v skupnosti.
- Obstaja **pomanjkanje avstralskih empiričnih raziskav o dvojni-izjemnosti**, kljub tistim, ki so bile objavljene, je **onemogočen govor o prevalenci** teh otrok v avstralskih šolah.
- **Večina te literature se osredotoči na delo v razredu in razumevanje učitelja** te populacije učencev, ne da bi vedeli za koliko učencev to načrtujejo.
- Identifikacija dvojno-izjemnih je bila pogosto prezrta, morda zaradi inherentnih **težav pri ločenih opredelitvah izraza nadarjen in primanjklaj**, kar deluje še bolj nejasno, ko sta oba paradoksalna izraza **združena v enem posamezniku**.
- Glede na prevladujoče predstave o nadarjenosti in invalidnosti je mogoče oceniti število otrok, ki so dvojno-izjemni? Zakaj moramo to vedeti?

II. RAZISKAVA

Munro, J. (2005). The Learning Characteristics of Gifted Literacy Disabled Students. *Gifted Education International*, vol. 19, str. 154-172.

a. PODATKI O ČLANKU

Munro, J. (2005). **The learning characteristics of gifted literacy disabled students.** – In: *University Gifted Education International*, Vol 19, pp 154-172.

Razlogi za izbiro članka:

- Težave z dostopom do člankov (plačljiv dostop);
- Večina raziskav študije primera;
- Zanimiv, ker primerja 3 različne skupine učencev (nadarjeni, dvojno-izjemni in učenci s primanjkljaji);
- Raziskovalna metoda: deskriptiva (opisuje, raziskuje stanje pojava), pristop kvantitativen.

b. PODATKI O EMPIRIČNI RAZISKAVI

Namen študije je **preučevati učne karakteristike učencev**, ki so **nadarjeni** in imajo specifične učne težave, in sicer **bralno-napisovalne** (orig. »*literacy learning disabilities*«).

HIPOTEZE

Običajni študenti bodo med obnovo prebranega besedila pogosteje odgovarjali z odlomki iz besedila (kar **je napisano v besedilu**).

Nadarjeni učenci, vključno s tistimi, ki imajo bralno-napisovalne težave, pa bodo v svojo obnovo prebranega vključili **prepričljive ideje, ki niso navedene v besedilu**.

Učenci, ki so nadarjeni na verbalnem področju, bodo omenjali ideje, ki so logično **povezane z idejami v besedilu**.

Učenci, ki so nadarjeni na neverbalnem področju, bodo omenjali ideje, **ki bi se lahko pojavile v istem kontekstu in času** kot ideje v besedilu.

Cilji

Študija preučuje:

- **podobnosti in razlike** na področjih znanja,
- vzorce in **rezultate preverjanj** na področju branja, pisanja in črkovanja,
- v kolikšni meri **fonološko zavedanje** in **vizualno kodiranje** vplivata na znanje pismenosti.

Inštrumenti

ODVISNE SPREMENLJIVKE.

Za oceno funkcioniranja učencev oziroma posameznih področij so bili uporabljeni naslednji inštrumenti:

- Točnost branja in bralno razumevanje: Neale Analysis of Reading Ability 3 Forms 1 and 2 (Neale, 1999)
- Točnost glasnega branja: Reading Recognition subtest of the Peabody Individual Achievement Test -Revised (Markwardt, 1997)
- Črkovanje: Spelling (Fryar, 1997)
- Ustrezen zapis izgovorjene besede: Spelling subtest of the Peabody Individual Achievement Test -Revised (Markwardt, 1997)
- Fonološko zavedanje: Assessing and teaching phonological knowledge (Munro, 1999)
- Splošna poučenost (orig. »general ability«): Wechsler Intelligence Scale for Children III (Wechsler, 1992)
- Ustvarjalnost: Checklist for Identifying Creative Children (Sattler, 1988) za učitelje
- Indikatorji vedenja nadarjenih z učnimi težavami: 5-stopenjska ček-lista za učitelje Indicative behaviours of gifted learning disability, izračunano po opisih McEachern and Bornot (2001), Ferri, Gregg and Heggoy (1997) and Dix and Schafer, (1996)

- Dodatna vprašanja za preverjanje hipotez/diferencialna diagnostika:
- po 3 vprašanja, zastavljena kot dopolnilo razumevanja vsakega izmed besedil iz Neale Analysis of Reading Ability 3 Forms 1 and 2.
 - Na primer: *Kakšen trening je potreben za konja viteza? Kaj je naredila mačka, preden je pustila mladiča pred vrati? Zakaj je bil vitez na konju? Kaj bi se zgodilo, če bi bil grom glasnejši? Katere besede bi po tvojem opisale viteza? Kaj je glavno sporočilo v tej zgodbi?*

KRITERIJI

- 1 ideje, ki niso omenjene v besedilu,
- 2 dokaze obsežnega transferja znanja,
- 3 ideje, ki so bile verjetne glede na temo besedila,
- 4 nepričakovane ideje,
- 5 ideje, ki se prepletajo s tistimi, omenjenimi v besedilu,
- 6 povezave z drugimi področji znanja.

Ferri, Gregg and Heggoy (1997) and Dix and Schater, (1996)

OPIS VZORCA

Študija primerja vzorce v splošnih sposobnostih in znanju pismenosti treh kategorij osnovnošolskih učencev iz različnih šol v Melbourneu, ki so bili del psiho-pedagoške (psycho-educational) obravnave (N=167):

- nadarjeni **z bralno-napisovalnimi težavami** (N=65, starost 6,5-10,3 let),
- nadarjeni **brez učnih težav** (N=60, starost 5,9-10,5 let),
- učenci **z bralno-napisovalnimi težavami** (N=42, starost 6,3-10 let).

NEODVISNE SPREMENLJIVKE.

Postopki zbiranja in obdelava podatkov

- Najprej so ocenili **uspešnost učencev z naslednjimi postopki**: glasno branje proze, branje posameznih besed, črkovanje, fonološko zavedanje, splošno funkcioniranje (WISC III), ustvarjalnost (čeklita za učitelje) in ocena vedenja (ocenjevalna lestvica za učitelje).
- Da bi **preučili napovedi**, da je kakovost **bralnega razumevanja pri nadarjenih učencih z bralno-napisovalnimi težavami** je bolj podobna nadarjenim kot nenadarjenim učencem. Kar so naredili s **postavljanjem treh vprašanj**, kjer so preverjali **kako dobro učenci lahko po prebranem sklepajo iz konteksta**. Vprašanja so bila divergentna in niso zahtevala samo enega odgovora. Če niso odgovorili pravilno so dobili 0 točk, za delen odgovor 1 točko in za pravi 2 točki.
- **Nadarjene učence in dvojno izjemne** so na podlagi **WISC III** kasneje razdelili v tri skupine glede na izraženo področje nadarjenosti:
 - 1) učenci, ki so pokazali nadarjenost na zaznavno-organizacijskem področju, kot na verbalnem področju,
 - 2) nadarjenost na zaznavno-organizacijskem področju,
 - 3) nadarjenost na verbalnem področju.

- Učence **brez nadarjenosti** na teh dveh področjih so bili podobno razdeljeni:
 - 1) učenci, ki imajo verbalne sposobnosti boljše kot zaznavno-organizacijske,
 - 2) učenci, ki imajo na obeh področjih podobne rezultate in
 - 3) učenci, ki imajo bolj razvito zaznavno-organizacijsko področje kot verbalno področje.
- Proza in branje posameznih besednih vzorcev, črkovanje in fonološko zavedanje za **vsako skupino**, so bili primerjani s pomočjo postopka **MANOVA** in primerjavo **povprečnih rezultatov** (aritmetičnih sredin). Primerjali smo tudi **končne ocene bralnega razumevanja** posameznih kategorij učencev. Poleg iskanja razlik so iskali tudi **povezanost** med rezultati na posameznih testih.
- Vsak učenec je bil umeščen v eno od kategorij med področjem verbalnih sposobnosti in zaznavno-organizacijskem področju po **izračunu indeksa razlike**, nastale skupine so bile po številu **uravnotežene**.
- Primerjalo se je povprečne rezultate (aritmetična sredila, standardni odklon) vsake kategorije nadarjenih učencev z bralno napisovalnimi težavami in parne primerjave. Enako tudi na področju literarnega znanja (glasno branje, bralno razumevanje, črkovanje) in ali obstaja povezanost med rezultati na omenjenih testih.

c. Glavne ugotovitve

- Glede na merjenje verbalnega in zaznavno-organizacijskega področja so nadarjeni učenci z bralno-napisovalnimi težavami lahko nadarjeni na:

Verbalnem področju (verbalno razumevanje) (VCG)

Zaznavno-organizacijskem področju (POG)

Verbalnem in zaznavno organizacijskem področju (VCG+POG)

c. Glavne ugotovitve

Podobnosti in razlike na področjih znanja pri nadarjenih učencih z bralno-napisovalno težavo:

- Rezultati raziskav na verbalnem področju niso razlikovali med VCG in VCG+POG učenci in so bili večji kot pri POG učenci.
- Rezultati raziskav za zaznavno-organizacijsko področje se niso razlikovali med POG in POG+VCG učenci in so bili večji kot pri VCG učencih.
- Bolj podrobna ocena posameznih podtipov znanja, merjena z WISC lestvico je pokazala, da se POG učenci razlikujejo od VCG in VCG+POG učenci na vseh področjih verbalnega zaznavanja, na neverbalnih področjih pa so POG boljši od VCG in VCG+POG.

c. Glavne ugotovitve

Področje branja in črkovanja:

- VCG in VCG+POG so dosegli višje rezultate na pravilnosti branja proz in bralnem razumevanju kot POG.
- Te tri kategorije se niso razlikovale pri: branju posamičnih izoliranih besed, dekodiranju besed ali črkovanju.
- POG učenci so pokazali višje neskladje med črkovanje, kot VCG in VCG+POG učenci.
- VCG in VCG+POG učenci so izrazili, da je branje proz lažje kot branje posameznih besed, medtem kot so POG učenci vse naloge pismenosti ocenili z enako težavnostjo.
- Pri vseh treh skupinah je značilno slabše branje posameznih besed in črkovanja. Na to lahko vpliva osiromašeno znanje zlogovanja , kar posledično povzroči nepravilno prepoznavanje pravilno napisanih besed.
- Rezultati so tudi pokazali, da so vse tri skupine slabše na področjih, ki vključujejo zaporedno slušno pomnjenje in računanje.

c. Glavne ugotovitve

Fonemsko zavedanje

Preverjali so učenčeve zmožnosti fonemskega razločevanja in razlikovanja.

Rezultati so pokazali, da imajo nadarjeni učenci z bralno-napisovalnimi težavami slabše razvito razločevanje in razlikovanje.

Primerjava nadarjenih z bralno-napisovalnimi težavami z nadarjenimi učenci brez učnih težav

- Za vse tri kategorije so imeli nadarjeni z bralno-napisovalnimi težavami nižji besednjak, zmožnosti kodiranja in delovni spomin kot nadarjeni brez UT.
- VCG+POG in VCG pri nadarjenih z bralno-napisovalnimi težavami so imeli nižje rezultate na področju računanja.
- Na splošno so imeli nadarjeni brez učnih težav višje rezultate kot nadarjeni z bralno-napisovalnimi težavami.
- Nadarjeni učenci z bralno-napisovalnimi težavami so imeli nižje rezultate pri fonemskem razločevanju in razlikovanju.

c. Glavne ugotovitve

Primerjava nadarjenih z BNT z učenci s učnimi težavami, ki niso nadarjeni

- Nadarjeni učenci z bralno napisovalnimi težavami , ki so VGT so dosegli višji rezultat na verbalnem področju kot njihovi nenadarjeni vrstniki z učnimi težavami.
- Tudi nadarjeni učenci z bralno-napisovalnimi težavami ki so POG in VCG+POG so dosegli višje indekse na VC in PO področjih, kot njihovi nenadarjeni vrstniki z učnimi težavami.
- Delovni spomin in kodiranje se med nadarjenimi učenci z bralno-napisovalnimi težavami in učenci z UT ni razlikoval.
- Primerjava pismenosti je pokazala da VCG+POG in VCG skupine nadarjenih učencev z bralno-napisovalnimi težavami dosegajo višje rezultate pri branju proze kot njihovih nenadarjenih vrstniki. Pri branju posameznih besed in testih črkovanja, med skupinama ni bilo razlik.
POG skupina nadarjenih z bralno-napisovalnimi težavase od nenadarjenih vrstnikov z UT ni razlikovala na nobenem področju.

Zmožnost branja proze in vezanih besedil

Pri nadarjenih učencih z bralno-napisovalnimi težavami, ki so nadarjeni na verbalnem področju je uspeh na področju bralnega razumevanja nakazovala njihova zmožnost kodiranja. Pri tistih ki pa so POG pa je bilo bralno razumevanje odvisno od njihove splošne razgledanosti.

Bralno razumevanje

- Nadarjeni učenci z bralno-napisovalnimi težavami in le nadarjeni učenci so imeli boljše bralno razumevanje kot učenci z učnimi težavami.
- Nadarjeni učenci z bralno-napisovalnimi težavami in nadarjeni učenci se med seboj niso razlikovali.
- → to nakazuje, da nadarjeni učenci z bralno-napisovalnimi težavami, ob ustreznih spodbudah lahko izkažejo enako bralno razumevanje besedila, kot njihovi vrstniki, ki so le nadarjeni.
- Odgovori nadarjenih in nadarjenih učencev z bralno-napisovalnimi težavami so večkrat vsebovali ideje, ki so bile povezane s tekstom, vendar niso bile zapisane direktno iz teksta. Nakazali so tudi, da znajo generalizirati prebrano vsebino.

d. Problemi/omejitve in prednosti raziskave, odprta vprašanja ter ideje za nadaljnje raziskovanje

- + delitev na področja nadarjenosti (VOG, POG, VOG+POG)
- + primerjalna študija (GLiD, G in brez LiD, non-G in z LiD)
- + dokaz obstoja dvojno-izjemnih učencev
- + pomen diagnostičnega ocenjevanja profila pismenosti
- + dokaz, da iz različnega predznanja (oz. močnih in šibkih področij) izhajajo različne metode dela in obravnave
- + WISC III in drugi standardizirani preizkusi
- + preverjanje predpogojev za razvoj jezikovne pismenosti (ne zgolj izolirano ocenjevanje)

- majhen vzorec → primerjava s celotno populacijo?
- kvalitativna analiza, zato težje merljive merske karakteristike (v članku niso opisane)
- subjektivnost učiteljeve ocene?
- neekonomičnost

d. Problemi/omejitve in prednosti raziskave, odprta vprašanja ter ideje za nadaljnje raziskovanje

- večji vzorec dvojno-izjemnih učencev
- longitudinalna študija – prihodnost učencev, ki so bili prepoznani kot GLitD, G in brez LtD, non-G in z LtD
- oblikovanje konkretnega načrta dela ali obravnave z dvojno-izjemnimi učenci

